شيحۇ قالاسى:

"ۇلكەن ساندى مالىمەت + تەمىرتابان" نەگىزگى ساتنىڭ قوعامدىق باسقارۇ دەڭگەيىن جوعارىلاتتى

مەملەكەتتىك دەگى ئماجلىس رۇحنىڭ تيانافتاندىرىلۇىنا نازار

□ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ئتىلشىسى ياڭ شۇحان

"ئۇي ساتىپ العانىڭىزبەن، تالونى قولىڭىزعا تيمەسە، راسمياتتاردى ۇيدە وتەرىپ ـ اق ساۋساعىڭىزدى قيمىلداتىپ بىتىرە الاسز"، ـ دەدى 3 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى شيحۇ قالاسى شينشىچۇي ئمالىسى شىڭشى ميڭمىن شاعىن رايونىنىڭ تۇرعىنى سۇن جىلۇڭ قۇانا.

ۇيدە وتىرىپ ينتەرنەتتە ئىس ئبىترۇ شيحۇ قالاسىنىڭ نەگىزگى ساتىنىڭ قوعامدىق باسقارۇ جۇيەسىن ورناتۇنىڭ نقشام كورىنىسى.

بيىلعى ۇكىمەت قىزمەتىنەن بايانداماداقالا ئوڭىرىنىڭ قوعامدىق باسقارۇنى وسزامانداندىرۇدى ىلگەرىلەتىپ، نەگىزگى ساتنى باسقارۇدى كەمەلدەندىرىپ، الەۋەتتىك اۋاماقتىڭ قىزمەت وتەۋىن ساپالىلاندىرۇ كەرەكتىگى العا قويىلدى. بيىل جىل باسىنان بەرى، شيحۇ قالاسى نازاردى نەگىزگى ساتنىڭ قوعامدىق باسقارۇ جۇيەسى مەن باسقارۇ قابىلەت قۇرىلىسىنا شوعىرلاندىرىپ، قوعامدىق قايشىلىقتاردى، داۋ ـ شارلاردى كوپ ارنامەن شەشۇ سياقتى ماسەلەلەردى ارقاۋ ەتىپ، ەرىكتى قىزمەت ەتۇ، زەردەلى ۇكىمەت دەڭگەيى سياقتى نەگىزگى ساتنىڭ قوعامدىق باسقارۇداعى ئبىر قىدىرۇ جاڭا ئتاسلىن بۇقارانىڭ كۇندەلىكتى تۇرمىسىمەن توعىستىرىپ، "ۇلكەن ساندى مالىمەت + تەمىرتابان" ۇلگىسىن جولعا قويىپ، حالىق بۇقارانىنا قوعامدىق باسقارۇ دەڭگەيىنىڭ جوعارىلاۋى الا كەلگەن قولايلىلىقتى، ىڭعايلىلىقتى جانە شاپشاڭدىقتى شىنايى سەزىندىردى.

3 ـ ايدىڭ 22 ـ كۇنى تاڭەرتەڭ، شيحۇ قالاسى گۇرتى قالاشعى كوكسالا قىستاعىنىڭ تۇرعىنى تولقىن ساعي اۋلاسىنىڭ ارتقى ەسىگىنىڭ سىرتىنداعى وزەڭگە تاعى دا كوز جۇگىرتتى، مۇز قاتقان وزەن بويىندا تۇرعان سىر ودان كومەك تىلەگەندەي موڭىرەي جونەلدى.

تولقىن قول تەلەفونىنداعى "شيحۇ ۇكىمەت سىتەرى" دەگەن ۇيشين شاعىن باعدارلاماسىن اشىپ، قاتىستى مازمۇندارىدى باعدارلاماعا جازىپ جولدادى. قىستاقتا وتباسىلارىن ارالاپ جۇرگەن قىستاق كادرى ۋاڭ شينفىڭنىڭ قول تەلەفونىنان وزەنگە مۇز قاتىپ، قوي، سيىرلار سۇ ىشە الماي قالدى دەگەن جازۇ كورىندى. اشىپ كورسە، تولقىننىڭ كومەك سۇراعان ينفورماتسياسى ەكەن. سونىمەن ول قولىنداعى قىزمەتىن قويا تۇرىپ، بىرنەشە قىستاق تۇرعىنىن ەرتىپ، قۇرال ـ سايماندارىدى الىپ اسعىس ـ ۇسىگىس وزەن بويىنا جونەلدى. ئبىر ساعاتتان استام ۋاقىتتىق قاربالاستىقتان سوڭ مۇز جارىعىنان اعىپ شىققان وزەن سۇىنا سيىر ـ قويلار باس قويدى.

"قىستاق تۇرعندارى نەگىزدەك قاجەتىن بىلدىرسە بولعانى، تىزگىن ۇشىمەن شەشىلەدى". شيحۇ قالاسى زەردەلى قالا قىزمەت وتەۋ ورتالعىنىڭ مەڭگەرۇشىسى جوۋ چۇنجيەنىڭ تانىستىرۇىنشا، قىستاق جاعدايىنا، ئىس ـ شارۋالارعا مەڭزەىس، شيحۇ قالاسى شيحۇ ۇكىمەت دەستەرى جانە زەردەلى شيحۇ ۇيشين شاعىن باعدارلاماسىن زەرتتەپ ـ اشىپ، "شۇعىل، قين، الاڭداعان، ئزارۇ" ۇسىنىس ـ پەكىرلەردى ورتاعا قويۇ تۇعىرىن ورناتتى، بۇقارا ئارىپ، سۇرەت سياقتى فورمامەن قايشىلىقتاردى، داۋ ـ شارلاردى جانە ماسەلەلەردى، تالاپ ـ تىلەكتەردى كوپ ئتۇرلى جولمەن اڭعىس ەتىپ، بۇقارانى سالىستىرۇدىڭ ورنىنا ساندى مالىمەتتەردى "جۇگىرتتى".

3 ـ ايدىڭ 31 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن ساعات 9 مولشەرىندە شيحۇ قالاسى حۇڭچياۋ ئمالىسى حىيىڭ جولى الەۋەتتىك اۋاماعى دىر ـ دۇمانعا بولەندى، 1 ـ قاباتتان 3 ـ قاباتقا دەيىن شينجياڭ ئبيى، ياڭگى ئبيى، حاتكەرلىك... باي مازمۇندى مادەنيەت قيمىلدارى ئبىر ۋاقىتتا ورىستەتىلىپ جاتتى.

"2100 شارشى مەترلىك الەۋەتتىك اۋاماقتا نەبارى 80 شارشى مەترلىك قىزمەت دىستەۋگە پايدالانىلاتىن جەر بار". شيحۇ قالاسى حۇڭچياۋ ئمالىسى حىيىڭ جولى الەۋەتتىك اۋاماعى پارتيا باس ياچەيكاسىنىڭ شۇجيى چياۋ جىحۇا تىلشىگە تۇرعىندارداڭ كاسىپتەن سىرتقى مادەنيەت تۇرمىسىن بايىتۇ ئۇشىن الەۋەتتىك اۋاماق كادرلارى سىرتقا شعىپ، "تەمىرتابانمەن" الەۋەتتىك اۋاماقتاڭ ئار سۇيەم جەرىن تەگىس ارالاپ، تۇرعندارىدى مازالاعان دىستەردى ەستەلىككە العاندىعىن ايتتى.

4 ـ ايدىڭ 1 ـ كۇنى، شاعىن اۋماقتا كەسپەحانا اشىلۋشى بولعان تۇرعىن داي گوجياڭ دەنساۋلىق تەكسەرتۇ تانىستىرۇىن بىتىرگەلى الەۋەتتىك اۋاماققا بارعاننىدا، ازىق ـ تۇلىك حاۋىپسىزدىگىنە جاۋاپتى الەۋەتتىك اۋماق كادرىنىڭ سىرتقا جۇمىس بىتىرۇگە كەتكەن ۋاقىتىنا تۇرا كەلەدى. كەتۇگە ىڭعايلانىپ تۇرعاندا حالىق دىستەرىنە جاۋاپتى الەۋەتتىك اۋماق كادرى حان سايشيا ونى شاقىرىپ الىپ، تانىستىرۇدى تەز ارادا شعارىپ بەرەدى. "بەكەر سابىلدىم با دەسەم، الەۋەتتىك اۋماق قازىر 'بارلىق جۇمىسقا قانىق بولۇدى' اتقارىپ، كادرلاردىڭ بارلىق ئستى بىتىرە الاتىندىعىن ويلاماعان ەكەنمىن"، ـ دەدى داي گوجياڭ قۇانا.

بيىل جىل باسىنان بەرى، شيحۇ قالاسى الەۋەتتىك اۋماقتىڭ ئداستۇرلى جۇمىس ورنى قىزمەت جاۋاپكەرشىلىگى شەكتەمەسىن بۇزىپ، الەۋەتتىك اۋماق كادرلارى "بارلىق جۇمىسقا قانىق بولۇ" قىزمەت مەحانيزمىن جولعا قويۇعا نزدەنىس جاساپ، الەۋەتتىك اۋماق كادرلارىنىڭ "ئبىر كاسىپكە ماماندار، كوپ سىكە شەبەر بولۇن، بارلىق جۇمىسقا قانىق بولۇن" ىلگەرىلەتتى. كەزەكتە وسى قالادا 60 الەۋەتتىك اۋماق كادرى "بارلىق جۇمىسقا قانىق" قىزمەتكە شىعۇ كۇالىگىن الدى.

شيحۇ قالالىق پارتكوم ۇيىمداستىرۇ ئبولىمىنىڭ قاتىستى جاۋاپتىسى مىنالاردى ئبىلدىردى: الدا شيحۇ قالاسى قوعامدىق باسقارۇدى ۇزدىكسىز كۇشەيتىپ جانە وندا جاڭالىق اشىپ، قالا باسقارۇ مەن قىزمەت وتەۋ مەحانيزمىن كەمەلدەندىرىپ، بۇقارالىق ۇيىمدار، قوعامدىق ۇيىمدار سياقتى توپتاردىڭ رولىن ساۋلەلەندىرىپ، نەگىزگى ساتنىڭ قوعامدىق باسقارۇ دەڭگەيىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتادى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق رەفورماسىن ىلگەرىلەتۇدە استىق ئوندىرىس قۇاتىن جوعارىلاتۇ ارەكەتىن اتقارىپ، استىق ئونىم مولشەرىن 2 ميللىيون تونناداى استام ارتتىرۇعا كۇش سالادى؛ جەمىس ـ جيدەك، كوكونىس كاسىبىنىڭ ساپاسىن ئوسىرىپ، ونىمدىلىگىن جوعارىلاتۇ ينجەنەرياسىن، مال شارۋاشىلىعىن كوركەيتۇ ارەكەتىن جانە تۇقىم شارۋاشىلىعىن گۇلدەندىرۇ ارەكەتىن اتقارادى؛ وسى زامانعى اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسى باقشاسى قۇرىلىسىن قولداپ، اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۇدى ىلگەرىلەتۇدەڭ ساياسات ـ شارالارىن بەلگىلەيدى؛ اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق رەفورماسىن ىلگەرىلەتۇدە ارەكەتىن جوعارىلاتۇ ارەكەتىن جەدەل قابىلداۋ، ۇلت، ئدەن، ۇگىت ـ مادەنيەت، حالىق تۇرمىسى، ەكولوگيا، نەگىزگى ساتىنى باسقارۇ، بيىتتۇان رەفورماسى، ئتارتىپ تەكسەرۇ، باقىلاۋ ـ تەكسەرۇ، قۇرىلىم رەفورماسى، پارتيا قۇرىلىسى سياقتى 14 سالالاردا رەفورما مىندەتتەرىن جاپىپاي ىلگەرىلەتىپ، رايونمىزدىڭ جاڭا جورىقتا جاڭا قادام باسۇىن جەبەيدى.

«ماڭزدى قىزمەت تۇيىندەرىندە» مىنالار ايقىندالدى: ەكونوميكالىق ئتۇزىلىس رەفورماسىن تەرەڭدەتۇدە شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسىن ۇزدىكسىز ساپالاندىرۇدى، بازارداعى تيجارات قيمىلدارىندا زاڭعا قايشى جەڭىل جايتتەردى جازالاۋدى كەشىرىم ەتۇ ئتۇزىمىن جولعا قويىپ، سەنىمدىلىك، ۋادە ئتۇزىمىن جاپىپاي جالپىلاستىرادى؛ جاڭا كەزەكتى مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىندار رەفورماسىن تەرەڭدەتۇ، دەڭگەيىن جوعارىلاتۇ ارەكەتىن ورىستەتىپ، ساۋدا ـ زات اينالىمى، مۇناي ـ تابيعي گاز، سيفرلى ينفورماتسيا، ەكولوگيالىق ورتا سياقتى سالالاردا ئبىر توپ كاسىپي سەرىكتەستىك قۇرادى؛ تيجارات تۇلعالارىن ەسەلەپ ارتتىرۇ ارەكەتىن جانە حالقتىق كاسىپورىنداردى باۋلۇ ـ ساپالاندىرۇ ينجەنەرياسىن اتقارىپ، جالپىلىق مەنشىككە جاتپايتىن كاسىپورىنداردىڭ تالاپ ـ تىلەكتەرىن ئبىتىرۇ مەحانيزمىن اقاۋسىزداندىرىپ، شارپىعان كاسىپورىنداردىڭ بەلگىلەمەگە قيعاشتىق جاساپ اقى الۇىن ارناۋلى رەتتەۋ ـ جونگە سالۇ ارەكەتىن ورىستەتەدى؛ سۇ يگىلىگىنىڭ جوعارى ساپالى داماۇىن ىلگەرىلەتۇ پىكىرىن بەلگىلەپ، شينجياڭ سۇ تورى قۇرىلىسى جوباسىن اقىلداسىپ جاساپ، اۋىل شارۋاشىلىعىنا پايدالانىلاتىن سۇ باعاسىنىڭ جالپىلىق رەفورماسىن ىلگەرىلەتىپ، "زەردەلى سۇ يگىلىگى" قۇرىلىسىن تۇيىندە سىناق ەتۇدى ورىستەتەدى.

حالىق تۇرمىسى سالاسىندا رەفورمانى تەرەڭدەتۇدە مەملەكەت مەنشىگىندەگى ادام كۇشى بايلىعىن اشۇداعى تىرەكتى كاسىپورىنداردى قۇرىپ، بازارلانعان، قوعامدانعان جۇمىستانۇ ارناسىن بەلسەنە كەڭەيتەدى؛ ئارقايسى ايماق، وبلىس، قالالاردا وڭىرلىك ورتالىق شيباحاناڭى كۇشەيتىپ، شوعىرلانعان قالا ەمدەۋ توبى قۇرىلىسىن تۇيىندە سناق ەتۇدى ورىستەتەدى.

نەگىزگى ساتنى باسقارۇ ئتۇزىلىسى رەفورماسىن تەرەڭدەتۇدە زاڭ بويىنشا اۋىل ـ قالاشقا (ئمالى) اكىمشىلىك زاڭ اتقارۇ ۇقىعىن بەرەدى؛ اۋىل ـ قالاشىق (ئمالى) قوعامدىق قىزمەت پۇنكتى قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتىپ، نەگىزگى ساتىنىڭ قىزمەت وتەۋ قابىلەتىن جوعارىلاتادى؛ "نەگىزگى ساتىدا ئبىر كەستە بولۇ" رەفورماسىن جاپىپاي ىلگەرىلەتەدى.

پارتيا قۇرىلىسىنىڭ ئتۇزىم رەفورماسىن تەرەڭدەتۇدە "ئبىرىنشى باسشىنىڭ ساياسي قابىلەتىن ئوسىرۇ جوسپارىن"، "كادرلاردىڭ كاسىپتىك قابىلەتىن ئوسىرۇ جوسپارىن" اتقارادى؛ جاڭا كاسىپ كۇينىدە، جاڭا جۇمىستانعاندار شوعىرىندا پارتيا قۇرىلىسىن كۇشەيتۇدىڭ ئبىر قىدىرۇ شارىسىن بەلگىلەيدى؛ اۋىل ـ قىستاق تاڭداۋلى دارىندىلارىن قايتۇعا باۋراۋ جوسپارىن اتقارادى؛ "ۇعىسۇ، تيىمدىلىك جاساۋ، توعىستىرۇ" بويىنشا قىستاقتا تۇرۇ قىزمەتىن ساپالاندىرادى.

«ماڭزدى قىزمەت تۇيىندەرىندە» ئبىر توپ ايماق، وبلىس، قالالاردىڭ جانە بيىكتۇاننىڭ كەلەلى رەفورما سناق تۇيىندەرى دە ورنالاستىرىلدى. ئارقايسى ايماق، وبلىس، قالا يدەيانى ازات ەتىپ، الدىمەن اتقارىپ، الدىمەن سناق ەتىپ، رەفورما سناق تۇيىندەرىندە نزدەنىس جاساۋدى، جاڭالىق اشۇدى باتىلدىقپەن ورىستەتىپ، سناق تۇيىندەرىندەگى ناتيجەلەر ارقىلى كەڭ كولەمدى رەفورماعا كوشرۇگە، جالپىلاستىرۇعا بولاتىن تاجىريبەلەردى، ادىستەردى ازىرلەيدى.

"التىن ارنامەن" "التىن ونىمدىلىك" جاراتۇ

ـــــ شينجياڭنىڭ اشىق ەكونوميكاسىنا شولۇ

ورتالىق مەدياعا نازارىنداعى شينجياڭ

□ شينحۇا اگەنتسىگىنىڭ تىلشىلەرى لي زىلياڭ، لىۋ حۇڭشيا، سۇن شاۋشيۇڭ

34 سەلبەستىك نىسانىنا قول قويىلدى، 8 جۇپ دوس قالا قارىم ـ قاتىناسى ورناتىلدى... 3 ـ ايدىڭ سوڭىندا جوعارى دارەجەلى شينجياڭ دوستىق اۋىس ـ كۇيىس ساپارلاۋ ۇيىرمەسى قازاقستان، وزبەكستان، قىرعىزستان سياقتى ورتا ازيا ەلدەرىندە ساپاردا بولىپ، ەكونوميكا ـ ساۋدا، فينانس، عىلىم ـ تەحنيكا، وقۇ ـ اعارتۇ، دەنساۋلىق ساقتاۋ، دوس قالا سياقتى سالالاردا سۇبەلى ناتيجەلەرمەن ورالدى.

بۇل شينجياڭنىڭ ىرىقتىلىقپەن ئىس تىندىرىپ، جوعارى دەڭگەيلى سىرتقا ەسىك اشۇدى ىلگەرىلەتۇنىڭ ەك جاڭا انقتاماسى. جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى رەتىندە، جىل باسىنان بەرى، شينجياڭ ئبىر جاعىنان، "قاتتى بولشەكتى" يگەرىپ، شەكارا وتكەلى ەكونوميكالىق بەلدەۋى قۇرىلىسىن ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتسە، ەندى ئبىر جاعىنان، "جۇمساق بولشەكتى" يگەرىپ، ەسىك اشۇ دانەكەرىن بايىتىپ، ەسىك اشۇ دەڭگەيىن ئوسىرىپ، باتىسقا ەسىك اشۇداعى الدىڭعى شەپتى تۇلعالاۋ ۇرىدىسىندە ئۇرتىس كورنەكتى تابىستارعا قول جەتكىزدى.

ارنانى ىرىكتىلىسىزدەندىردى

جوعارى كەڭىستىكتەن قاراساڭىز، شينجياڭ بەينە كوركەم قاس تاسنان اۋمايدى، قورعاس، الاتاۋ ساعاسى، حونچيراپ، تايكەشكەن... مەملەكەتتىك كەڭەس بەكتىكەن سىرتقا ەسىك اشاتىن 20 شەكارا وتكەلى بەينە ونىڭ اراسىنان ئنجۇ ـ مارجاندداي جارقىراپ، ادامعا "جاتقاندداي جارىق ـ جۇرق ەتىپ ئنجۇ ـ مارجان، التىن تاباق بەتىندە تايتالاسىپ" دەيتۇعىن كوركەمدىك اسەر بەرەدى.

4 ـ ايدىڭ 3 ـ كۇنى پامير ۇستىرتىندەگى حونچيراپ شەكارا وتكەلى "قىسقى ۇيقىنى" ياقتاتىپ، كەدەننەن ئوتۇدى قالپىنا كەلتىردى. مەملەكەت قاقپاسىنان كوز تاستاساڭىز، ينالاسىنداعى قار ـ مۇز ئالى دە تولىق ەرىي قويماعان، ال جۇڭگو مەن پاكىستانعا كىرىپ ـ شىققان اۋتوكولىكتەر ئتارتىپتى قاتناپ جاتىر. ئتلشىنىڭ ۇعسۇدىنا قاراعاندا، قاتىستى جاقتار حونچيراپتى جىل بويى اشىق شەكارا وتكەلى ەتىپ قۇرىپ شىعۇعا بەلسەنە ئوتىنىش بەرىپ، ونىڭ جەرگىلىكتى ورىننىڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۇىنا جانە جۇڭگو ـ پاكىستان ەكونوميكالىق ئدالىزى قۇرىلىسىنا قىزمەت وتەۋ قابىلەتىن ونان ارى جوعارىلاتپاقشى ەكەن.

تيانشاندى ەندەي ئوتىپ، سولتۇستىك كە بەت العاندىعى جۇڭگو ـ قازاقستان شەكاراسىندىعى قالا قورعاستا مەيلى تەمىر جول شەكارا وتكەلى، الدە تاس جول شەكارا وتكەلى بولسىن، ارلى ـ بەرلى وتكەن زات داۋىمەن بىرگە، قۇن تىزبەگىنىڭ ئتىپتى دە ۇزارعاندىعىنىڭ سىمۋولى بولعان ادەتتەگى ساۋدا، ئوندىرىس سىپاتتى مانەرلەۋ ساۋداسى سياقتىلار دا بىرتىندەپ كومەسكى كۇشىن جارىققا شعارىپ، "ارنا ەكونوميكاسىنىڭ" "شەكارا وتكەلى ەكونوميكاسىنا"، "كاسىپ سالاسى ەكونوميكاسىنا" قاراي انالعۇرلىم ويداعىداي بۇرىلىس جاساۋىنا تۇرتكى بولۇدا.

ئۇرىمجى كەدەننىڭ ورىنباسار باستىعى لي چيڭحۇا مىنالاردى ئبىلدىردى: بولاشاقتا شينجياڭنىڭ كوپ نەگىزدى سىرتقا ەسىك اشۇ تۇعىرىنان ويداعىداي پايدالانىپ، "شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋدا + جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزى"، "شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋدا + جۇك تاسمالى جالداما ۇشاعى"، "شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋدا + TIR تاسمالى" سياقتى شەكارا اتتاعان زات اينالىمى جاڭا ۇلگىلەرىن ىلگەرىلەتىپ، شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋدا كاسىبىنىڭ شوعىرلى داماۇىن جەبەپ، ئداستۇرلى كاسىپ كۇيى مەن جاڭا كاسىپ كۇينىڭ تەرەڭدەي ىلىمدى ساقتادى، جۇڭگو ـ ەۋروپا (ورتا ازيا) كەزەكشى پويەزى جانە تاۋار كولىگى سياقتىلاردىڭ كىرىپ ـ شىعۇ قاربالاستىعى جيىلەدى.

"شەكارا وتكەلى شينجياڭنىڭ سىرتقى ساۋداسىن دامىتۇدىڭ جان تامىرى ئارى جوعارى دەڭگەيلى سىرتقا ەسىك اشۇدى ىلگەرىلەتۇدىڭ الدىڭعى شەبى". اۋتونوميالى رايوندىق ساۋدا ىستەرى مەڭگەرمەسىنىڭ باستىعى شيڭ تاۋ بىلاي دەدى: شينجياڭ شەكارا وتكەلىندە زات تاسمالى ىركىلىسىزدىگىن ئۇرتىس ىلگەرىلەتىپ، تۇتاس رايوننىڭ يمپورت ـ ەكسپورت ارتۇ قارقىنىنىڭ بۇكىل ەلدىڭ الدىڭعى قاتارىن يەلەۋىنە پارمەندى قامتاماسىزدىق ازىرلەدى.

"قالىپتان" قاراعاندا، شينجياڭنىڭ ەسىك اشۇى ارىنداپ، بىلتىرعى جوعارى دەڭگەيدە ارتۇ نەگىزىندە، بيىلدىڭ الدىڭعى 2 ايىندا زات ساۋداسى يمپورت ـ ەكسپورت جالپى قۇنى 44 ميلليارد 390 ميلليون يۋان بولىپ، الدىڭعى جىلعى سول تۇستاعىدان 86.4% ارتقان.

"جاعدايدان" قاراعاندا، شينجياڭنىڭ توعىسۇىن ىلگەرىلەتىپ، شينجياڭنىڭ شەكارا وتكەلى ەكونوميكالىق بەلدەۋى دامۇىنىڭ جاڭا قوزعاۋشى قۇاتىن قاۋلاتامىز.

ورتانى ساپالاندىردى

جوعارى دەڭگەيلى سىرتقا ەسىك اشۇدى ىلگەرىلەتۇدە ارنانى ىركىلىسىزدەندىرىپ، تۇعىردى كۇشەيتۇمەن بىرگە، تاماشا ەسىك اشۇ ورتاسىن كۇش سالا قالىپتاستىرىپ، جاڭا ورايدى ۇزدىكسىز جەتىلدىرىپ، جاڭا جاعداي اشۇ كەرەك.

وسى رەتكى شينجياڭ دوستىق اۋىس ـ كۇيىس ساپارلاۋ ۇيىرمەسى ورتا ازيادا ساپاردا بولىپ، 8 دوس قالا سەلبەستىك كەلىسىمىنە جانە نيەتتاماسىنا قول قويدى، باتىسقا اشىلعان "دوستار شەڭبەرى" ۇزدىكسىز كەڭەيدى.

ئتلشى وسىنىڭ الدىندا شينجياڭنىڭ پارتيا، ۇكىمەت ۋاكىلدەر ۇيىرمەسى گانسۇ، چيڭحاي سياقتى ولكەلەرگە ىركەس ـ تىركەس بارىپ ارالاۋدا، ۇيرەنۇدە بولىپ، "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جولدى" بىرگە قۇرۇ باستاماسى العا قويىلعاندىعىنىڭ 10 جىلدىعىن ورايى ەتىپ، باتىس سولتۇستىكتەگى ولكە ـ رايوندارداڭ سەلبەسپ باتىسقا ەسىك اشۇ قىزمەت مەحانيزمىن ورناتۇدى ىلگەرىلەتكەندىكتەن، شينجياڭنىڭ "باتىستان ەنگىزۇ، شىعىستان اكەلۇ"، "شىعىسپەن بىرلەسىپ، باتىسقا شعارۇ" سىندى ىشكى جاقتان تۇتاستىرۇ، سىرتپەن بايلانىس ورناتۇ جاعدايىنىڭ جەدەل قالىپتاسقاندىعىن بايقادى.

مۇنان سىرت، ساۋدا ىستەرى مينيسترلىگى قاتارلى 17 تاراۋ تاياۋدا «جاڭا داماۇ ارناسىن قالىپتاستىرۇعا قىزمەت وتەپ، شەكارالىق (شەكارا اتتاعان) ەكونوميكالىق سەلبەستىك رايونىنىڭ جوعارى ساپالى داماۇىن ىلگەرىلەتۇ تۇرالى ئبىرقانشا شارا جونىندەگى حابارلاندىرۇدى» باسپا تاراتىپ، 5 ئتۇرلى 15 جاقتاعى ساياساتتىق شارانى ايقىن بەلگىلەدى.

شيڭ تاۋ تىلشىگە مىنالاردى ايتتى: جەرگىلىكتى ورىن جونىنەن ناقتاپ ايتار بولساق، شينجياڭ شەكارالىق سەلبەستىك رايونىنداعى "شاعىن ۇيىرمە ۇيىمداستىرۇ" فورماسىنداعى اينالمالى اشۇدى اتقارۇ جوباسى بىرتىندەپ ورىندالدى، كەلەسى قادامدا بايلىق، بازار ەرەكشەلىگىنە سۇيەنە وتىرىپ ەرەكشە كاسىپ سالاسى تىزبەگىن قۇرىپ، كەمەلدەندىرىپ، وڭىرلىك ورىن باسىمدىعىن شىنىندە داماۇ باسىمدىعىنا اينالدىرادى.

بيىل جىل باسىندا شينجياڭ مۇناي ـ تابيعي گاز ئوندىرۇ، مانەرلەۋ، كومىر، كومىر ەلەكتر، كومىر حيميا ونەركاسىبى، جاسىل كەن كاسىبى سياقتىلاردى ۋاكىلدىك ەتكەن "8 ئرى كاسىپ سالاسى شوعىرىن" قالىپتاستىرۇدى العا قويدى. قازىر جەر ـ جەر "جۇڭگو قارجى قوسۇ جىلى" سياقتى جەلىلەس قيمىلدارمەن ۇشتاستىرىپ، شەتەل قارجىسىن زور كۇشپەن باۋراپ، شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسىن ساپالاندىرىپ، "شەتەل ساۋداگەرلەرىن تيانشانعا قارجى قوسۇعا باۋراۋ" بەتالىسىنا قاراي قۇلشىنۇدا.

ەكونوميكا ـ ساۋدانىڭ "ارالاسۇىن" كۇشەيتۇمەن بىرگە، گۇمانيتارلىق اۋىس ـ كۇيىستى دە كۇش سالا تەرەڭدەتتى. ئتلشىنىڭ ۇعسۇىنشا، اۋتونوميالى رايونىنىڭ مادەنيەت ـ ساياحات تاراۋلارى قازاقستان سياقتى كورشىلەس ەلدەرمەن بىرلەسىپ، قورعاس قالاسى، جەمەنەي اۋدانى، شاۋەشەك قالاسى سياقتىلاردىڭ شەكارالىق ساياحات سناق رايونىن جانە شەكارا اتتاعان ساياحات سناق رايونىن قۇرۇدى بىرگە ىلگەرىلەتىپ، "دوستار شەڭبەرى" بويىنشا ەسىك اشۇدى جان ـ جاقتى، كوپ ساتىلى كەڭەيتەدى ەكەن.

اۋتونوميالى رايوندىق ۇكىمەتتىڭ قاتىستى جاۋاپتىسى مىنالاردى ئبىلدىردى: شينجياڭ جاڭا داماۇ ارناسىنا بەلسەنە قىزمەت وتەپ جانە ونىمەن توعىسىپ ـ سىرتقى ۇلكەن ارنا قۇرىلىسىن جەدەلدەتىپ، ازيا ـ ەۋروپا التىن ارناسىنىڭ "التىن قۇنىن" ايگىلەۋنە، "التىن ونىمدىلىگىن" جاراتۇنا مۇمكىندىك جاسايدى.

(شينحۇا اگەنتسىگىنىڭ 4 ـ ايدىڭ 5 ـ كۇنى ۇرىمجىدەن بەرگەن حابارى)